

REGISTERBLAD

Namn och datum: Mattias Jansson (981029 och 991008), Björn Carlberg (990208)

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I STOCKHOLMS LÄN

Områdesnummer och namn:

NRO01011 RIDDERSHOLM

Kommun: Norrtälje (0188)

Karta: 11J NO och 11J SO

Area: Ca. 700 ha, varav 400 ha land och 300 ha vatten

Naturgeografisk region: 25 a Roslagens kustnära områden

Landskapsformer: Sprickdalslandskap

Riksvärde

Våtmark	Rikt topogent kärr	Flora
Ädellövskog	Flora	

Värdeomdöme: Riddersholmsområdet har en mycket omväxlande natur med flera skyddsvärda naturtyper: ädellövskogslundar, rikkärr och naturbetesmarker. Framför allt områdets flora är synnerligen rik. Det stora rikkärret Gunnarsmaren är Roslagens finaste och hyser skyddsvärda arter såsom sumpnycklar, rosettjungfrulin, majviva, näbbstarr och snip samt molluskerna *Vertigo geyeri* och *Aplexa hypnorum*. Ädellövskogarna utgör ett av Roslagens största lundområden. Här finns växtarter som ramslök, skogsbingel, Sankt Pers nycklar, tandrot, underviol och sårläka. Fuktängar med hävdgynnade arter hyser arter som kärrspira, slätterblomma, sumpgentiana och ängsnycklar. Riddersholms fågelliv är rikt med bl. a. mindre flugsnappare, nötkråka och stenknäck. Området är värdefullt för friluftslivet och här finns goda möjligheter att kombinera naturvårdens och friluftslivets intressen.

Huvudkriterier: A, B, C, D

Förutsättningar för bevarande: Fortsatt jordbruk med naturvårdsinriktad betesdrift. Korrekt skötsel av lundar och ädellövskogar.

Områdets värden kan påverkas negativt av: Minskad eller upphörd jordbruksdrift, skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, spridning av gifter eller gödselmedel utanför åkermark, bebyggelse, nydikningar, täkt, luftledningar, master, vägdragningar. Grunda vattenområden kan påverkas negativt av vattenförorening, muddring och exploatering genom t.ex. båthamnar. Värdefulla skogsmiljöer bör skyddas mot avverkning eller andra skogliga åtgärder.

Säkerställande: Området är naturreservat med fastställd skötselplan (beslutsdatum 1998-11-02).

Områdets huvuddrag: Riddersholmsområdet på sydöstra Rådmansö ligger i anslutning till färjehamnen Kappelskär. Naturen är mycket omväxlande med ett småskaligt odlingslandskap och omgivande

skogsområden. Bland naturtyperna märks ädellövlundar, granskogspartier, ängsmarker, rikkärr och strandängar.

Lundarna, som stundtals är ganska öppna ädellövskogsmarker, hyser praktiskt taget alla lundväxter som förekommer i Roslagen. Bland dessa kan nämnas hässlebrodd, myskmadra, nästrot, ramslök, skogsbingel, spenört, sårläka, tandrot, vårärt och vätteros. Även kryptogamfloran är rik med arter som aspfjädermossa, grön sköldmossa, klosterlav, orangepuddrad klotterlav, rosa skärelav, rödprick, sumpäggsvamp, igelkottsröksvamp och liten stinksvamp. Fågellivet i lundarna är rikt och innefattar arter som mindre flugsnappare, nötkråka och stenknäck.

Rikkärret Gunnarsmaren är ett för regionen relativt stort och öppet topogent kalkkärr. Floran är mycket värdefull med arter som sumpnycklar, rosettjungfrulin, majviva, näbbstarr och snip. Molluskfaunan är artrik och divers och innehåller arter som *Vertigo geyeri* och *Aplexa hypnorum*.

Stränderna mot Furusundsfjärden består omväxlande av sand och grus. Här finns strandvegetation som är typisk för grus- och sandstränder. Bland annat växer gultåtel här.

I Riddersholmsområdet finns också värdefulla naturbetesmarker. Strandängar med inslag av hävdgynnade arter finns vid Norrsundet. Här kan växter som kärrspira, slätterblomma, sumpgentiana och ängsnycklar påträffas. Vid Kvarnbacken och Sibokullen finns torrängsvegetation med typiska arter.

Genom sin skönhet och variationsrikedom inbjuder Riddersholmsnaturen till utflykter och strövtåg och är ett välbesökt friluftsområde.

Anmärkningar: Området berörs av Våtmarksinventeringen (objektnummer 11J5G02), samt Ängs- och hagmarksinventeringen (objektnummer 88.98). Riddersholm ingår även i Länsstyrelsens naturvårdsprogram (objektnummer 88.66). Området omfattas av bestämmelserna i 4 kap. 1, 2 och 4 §§ miljöbalken.

Referenser

- Johansson, K-R, 1974: Vegetation och flora på Riddersholm – Kappelskärsområdet i Roslagen. Meddelanden från Växtbiologiska institutionen, Uppsala 1974:2
- Länsstyrelsen i Stockholms län 1998: Beslut om bildande av naturreservatet Riddersholm 1998-11-02.
- Länsstyrelsen i Stockholms län, 1977: Inventering av botaniskt värdefulla områden i Stockholms län utförd av Lars-Erik Kers. Planeringsavdelningen/ Naturvårdsenheten, Stockholm
- Länsstyrelsen i Stockholms län, 1983: Naturvårdsprogram för Stockholms län, del 1. Skyddsvärda områden för naturvård och friluftsliv. Naturvårdsenheten, Stockholm.
- Länsstyrelsen i Stockholms län, 1993: Odlingsbygd i Stockholms län, del 1 –Natur- och Kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen i Stockholms län, 1993: Ängar och hagar. Rapport nr 1993:18.
- Länsstyrelsen i Stockholms län, 1996: Naturkatalog för Stockholms län (remissupplaga).
- Länsstyrelsen i Stockholms län, 1997: Våtmarksinventering i Stockholms län. Stockholm.
- Länsstyrelsen i Stockholms län, 1997: Våtmarksinventering i Stockholms län. Stockholm.
- Naturvårdsverket, 1994: Myrskyddsplan för Sverige. Solna.
- Naturvårdsverket, 1994: Myrskyddsplan för Sverige. Solna.
- von Proschwitz T. 1998: Landlevande mollusker i rikkärr i Stockholms län. Länsstyrelsen i Stockholms län rapport nr 1998:30.